

CVIČEBNÍ LISTY.

Příloha „Vojenských Rozhledů“.

ČÍSLO 12.

ROČNÍK IV.

Úlohy z praktického výcviku.

Kapitán Jan Fousek, p. pl. 38.

Družstvo v obraně v zákopu posíl — odvetný úder (za dne).

P-I-1, čl. 769, 805—814.

(Podle skutečné události na Sočir. 1916.)

I. Situace.

Četa převzala v noci ze včerejšku na dnešek obranu opěrného bodu A. V zákopu jsou vybudovány podzimní kryty pro jednotlivá družstva.

Obrana v opěrném bodě jest rozdělena, jak ukazuje náčrt č. 1. Kulometry jsou nařizeny k výstřelu, u každého družstva bdí a jest připravena k obraně na svých místech u zbraní za dne jedna třetina mužstva, ostatní odpočívá v podzemních krytech.

Nepřítel znepokojuje posádku opěrného bodu rušivou palbou svého dělostřelectva. Až dosud byl jí těžce raněn střelec 2. družstva a poškozen kryt kulometu tohoto družstva.

Jinak neměla četa ještě žádných ztrát.

Nepřátelské dělostřelectvo jest dobře zastříleno a velitel roty upozornil při své ranní obhlídce posádku opěrného bodu, že se pro dnešní den očekává nepřátelský útok.

II. Situace 3. družstva — úvahy velitele družstva (event. výklad velitele opěrného bodu).

Třetímu družstvu přísluší podle obranného plánu hájiti opěrný bod odvetnými údery, v krajním případě na místě.

Družstvo je umístěno na konci spojovacího (zároveň přehradního) zákopu ca 200 kroků za levým křídlem 1. družstva. Má dobrý výstřel na celý čelní zákop opěrného bodu a může se svého stanoviště chrániti palbou kulometu pravý bok 2. družstva.

Pokus nepřítel o obchvat opěrného bodu zprava (od jihu) může 3. družstvo lehce znemožniti palbou kulometu, aniž se musí vzdáliti se svého stanoviště.

Vlevo (na sever) od opěrného bodu stoupá svah zalesněného kopce, na jehož temeni asi 50 kroků daleko jest vybudován opěrný bod B.

Vzájemná podpora těchto dvou opěrných bodů jest umožněna příčnými průseky, které jsou opatřeny drátěnými překážkami, na které střílejí kulometry.

Nepřítel může s této strany ohroziti opěrný bod A, jen když se mu podaří zdolati opěrný bod B. V tomto případě jest pak nebezpečně ohrožen náš levý bok. Se zřetelem k tomuto nebezpečí je spojovací zákop, v němž je umístěno 3. družstvo, založen tak, aby ho mohlo býti využito jako přehrady proti nepříteli pronikajícímu lesem. Tato přehrada je zesílena drátěnými překážkami. Obrany proti tomuto náporu zleva by se mohl účastniti kulomet 1. družstva

i kulomet 3. družstva, aniž by bylo třeba měniti jich postavení, zvláště budou-li ve směru palby připraveny průseky. První družstvo bude se ovšem moci účastniti této bočné obrany jen pokud to dovolí situace v jeho čele. Snad bude moci chrániti svůj levý bok jen několika úderníky. Oba kulometry (prvního i třetího družstva) mohou však ovládati les vlevo jen částečně. Proto bude třeba, aby se této obrany zúčastnili i úderníci třetího družstva.

Jaká nastane situace, podaří-li se nepříteli vniknouti do opěrného bodu čelně? Je možno, že se nepříteli zdaří zdolati odpor jednoho nebo obou našich čelních družstev či jejich části.

V každém z těchto případů bude nejprve třeba zastaviti další postup (nebo rozšíření průlomu) nepřítele okamžitým zahájením palby kulometu třetího družstva na onu část zákopu, do které nepřítel vnikl.

Udrží-li se některé z čelních družstev nebo třeba jejich části, podaří se jim asi sotva vyčistiti zase zákop bez přispění třetího družstva; snad budou moci v opanované části jen zahraditi zákop na stranu, kde jím vnikl nepřítel.

Zapuditi nepřítele musí tedy třetí družstvo. Podaří-li se nepříteli zdolati obě čelní družstva, bude třetí družstvo při provádění odvetného úderu odkázáno samo na sebe — třeba i proti značně silnějšímu nepříteli. Úspěšné splnění tohoto úkolu je možné poměrně lehko — ovšem že jen tehdy, když jej provádíme rozhodně a rychle. Nepřítel musí býti palbou našeho náhle se vynořivšího kulometu překvapen a tohoto překvapení musí využiti pro svou práci mužstvo, které má vyčistiti zákop. Nepřítel nebude moci odolati, bude-li naň čelně páliť náš kulomet a napadnou-li úderníci náhle v zákopu ručními granáty jeho bok.

Obrana (do posledního muže) na místě bude družstvu posledním útočištěm jen tehdy, když nepřítel pronikl přesilou tak daleko, že je družstvu znemožněn každý pohyb.

Z úvah vyplývá, že při všech naznačených eventualitách bude třeba, aby kulomet zůstal zprvu na místě a zahájil jen palbu ve směru, kde proniká nepřítel.

Poněvadž je družstvo v zákopu, kde je připraveno dosti střeliva, dostačí buď jak buď k zabezpečení činnosti kulometu jen jeho přímá obsluha (velitel střeleckého roje, střelec a nabíječ). Ostatního mužstva bude třeba k obsazení spojovacího zákopu, nebo k provedení odvetného úderu a vyčištění zákopu odporu.

Aby mohl kulomet zahájit v každém okamžiku účinnou palbu, je třeba míti u něho stále dobrého střelce a pozorovatele, kteří by střežili celý prostor, i když střílí nepřátelské dělostřelectvo. Ostatní mužstvo se ukryje, aby nebylo vyřadeno z boje dělostřeleckou přípravou a aby bylo schopno nastoupiti boj až nepřítel zasadí pěchotu. Při poplachu bude účelno, aby mužstvo nastoupilo do spojovacího zákopu v pořadí, jakého by bylo třeba k provedení odvetného úderu.

III. Přípravné rozkazy a pokyny velitele družstva.

(Mužstvu shromážděnému za úsvitu v zákopu v blízkosti kulometu.)

Velitel roty naznačil, že pro dnešní den se očekává nepřátelský útok. Hlavní povinností našeho družstva jest zameziti, aby nepřítel nenapadl obchvatem první nebo druhé družstvo, a zapuditi nepřítele odvetným úderem, kdyby se mu podařilo vniknouti do opěrného bodu (čelně). Abychom neutrpěli předčasných ztrát palbou dělostřelectva, zůstanou nahoře v zákopu vždy toliko čtyři muži, kteří budou

vystřídání každou půl hodiny. Ostatní se ukryjí v podzemním krytu. U kulometu se střídají velitel střeleckého roje, střelec a nabíječ, kteří pozorují zákop před námi; jako pozorovatel pravého boku se střídá první, druhý a třetí pomocník; v levém boku pozoruje nejprve první, pak druhý a třetí úderník, v hlásné službě u vchodu podzemního krytu se střídá postupně velitel úderného roje, první a druhý granátník. Pozorovatelé se nesmějí od kulometu vzdáliti více než na 10 kroků vpravo a vlevo (na tu stranu, kde mají pozorovati). Jakmile se objeví nepřítel, začne kulomet ihned páliť.

Při poplachu nastoupí u kulometu jeho normální přímá obsluha, t. j. velitel střeleckého roje, střelec a nabíječ. Ostatní mužstvo nastoupí se mnou v zástupu do spojovacího zákopu tak, že úderníci jdou vpředu, za nimi velitel úderného roje, pak já, za mnou granátníci a pomocníci. Úderníci dávají pozor kupředu, granátníci a pomocníci doleva, poslední z nich také dozadu. Toto rozdělení by bylo udržováno i při odvetném úderu za postupu zákopem odporu. Kdybychom při provádění odvetného úderu zajali nějaké zajatce, shromáždí je a odvede velitel úderného roje s třetím pomocníkem, a já sám povedu úderníky.

Přímá obsluha s kulometem postoupí při odvetném úderu za námi kupředu až bude nepřítel vypuzen ze zákopu, nebo na moje znamení. Spáti jest zakázáno i pro odpočívající, každý muž má neustále připravenu vedle sebe svou celou výstroj a v pušce plný zásobník. Ti, kdo jsou určeni k účasti na eventuálním odvetném úderu, vezmou ihned do svých mošen po 10 ručních granátech. Muž konající službu u vchodu úkrytu, pozoruje stanoviště velitele čety, které je před námi u 1. družstva, a přijímá jeho rozkazy dané eventuálně znameními.

IV. P ř ů b ě h b o j e.

Nepřátelská rušivá palba se v hodině X. mění v prudkou dělostřeleckou přípravu na zákop odporu (1. a 2. družstvo). Prostor, v kterém je umístěno 3. družstvo, je ostřelován poněkud méně. Velitel družstva dá všechno mužstvo ustrojiti a udržuje družstvo v hotovosti. Po dvacetiminutovém trvání dělostřelecké přípravy na zákop odporu jest její účinnost přeložena do prostoru zákopu posíl a v následujícím okamžiku vniká nepřítel do zákopu 2. družstva. Kulomet třetího družstva zahajuje proti němu palbu, pozorovatel u krytu hlásí: „Poplach, nepřítel u 2. družstva v zákopu“.

Velitel družstva velí: „Kupředu — za mnou!“ a vyvádí mužstvo z krytu. Přímá obsluha kulometu jde na svá místa, ostatní mužstvo spěchá s velitelem do spojovacího zákopu. Právě přichází zpět raněný voják 1. družstva, který hlásí: „Velitel čety mrtev, družstvo má veliké ztráty.“ Nepřítel se pod účinkem palby kulometu 3. družstva zastavuje v dobytém zákopu a odpovídá palbou pušek.

Velitel družstva s volným mužstvem družstva, seskupeným podle pořadí předem určeného v zástupu postupuje hbitě spojovacím zákopem do předního zákopu k odvetnému úderu. Dostává se až do postavení 1. družstva, jehož kulomet pálí dosud čelně, chráněn u „A“ proti vniknuvšímu nepříteli jedním granátníkem a dvěma úderníky, kteří se dosud zoufale brání ručními granáty.

Velitel 3. družstva dá rozkaz: „K postupu zákopem, úderníci vpřed“ a vniká do boku nepřítelova zákopem. Obsluha kulometu třetího družstva udržuje se svým velitelem spojení zrakem a překládá svou palbu podle toho, jak vidí postupovati vlastní úderníky. Postup úderníků zákopem řídí velitel družstva krátkými povely. Na povel „Granáty!“, hází druhý a třetí úderník

granáty za traversy zákopu, podle náčrtu 2., na povel „Vpřed!“ postupují k traversám další, až narazí zase na odpor. Jejich činnost zajišťuje 1. úderník nasazeným bodákem a puškou připravenou k výstřelu. Granátníci podporují práci úderníků palbou puškových granátů za traversy vzdálené. Právě křídlo nepřítelovo je tísněno ke středu (doleva), čímž se tvoří shluky, které se pod vlivem účinku našich ručních a puškových granátů vzdávají, a někteří jednotlivci se dávají na útěk. Velitel družstva velí: „Velitel úderného roje a třetí pomocník shromáždí a hlídají zajatce, pomocníci pálit za ustupujícím nepřítelem!“ Když byl celý zákop od nepřítelů vyčištěn, zařídí se v něm družstvo k obraně.

Za tím účelem vydá velitel družstva rozkazy:

Veliteli střeleckého roje znamením paže: „Vpřed!“

Mužstvu v zákopu: „Úderníci zaujmou na místě hotovostní postavení a pozorují, co dělá nepřítel! Granátníci udržují zrakem spojení s 1. družstvem! Pomocníci opravují poškozený zákop. Buďte připraveni na palbu nepřátelského dělostřelectva!“

Sám prohlédne postavení celého družstva a upozorní na nedostatky. Najde v zákopu granátem poškozený kulomet 2. družstva a vedle něho mrtvého střelce. Shledá, že vchod do podzemního krytu 2. družstva je pobořen zásahem těžkého granátu. Zavolá pomocníky a dá jim pracovat o odstranění sesutého materiálu. Sám jim pomáhá, ale dbá na to, aby úderníci i granátníci pozorně konali svou povinnost.

V úkrytu najdou 4 ještě zdravé muže druhého družstva. Zatím dochází přímá obsluha vlastního střeleckého roje s kulometem. Velitel družstva je v zákopu nejstarší. Utvoří ze všeho mužstva dvě družstva a rozdělí obranu v zákopu odporu tak, jako byla organizována před nepřátelským útokem podle náčrtu č. 1. Veliteli roty pošle hlášení a žádost o posilu, aby mohl nahradit posádku v zákopu posil.

V. Provedení cvičení.

Cvičitel vysvětlí krátce mužstvu situaci i úkoly.

Má-li dostatek mužstva, naznačí jim vlastní posádku v zákopu i soupeře. Podobně i kulometry. Jinak si vypomůže praporky. Jeden voják s bílým praporkem značkuje nepřítele v síle jednoho družstva, voják s modrým praporkem představuje nepřátelský těžký kulomet. Posádku zákopu odporu naznačí několik vojáků se soupeřskými odznaky. Jako značkáře vybere čilé poddůstojníky nebo vojiny a jejich činnost jim podle úlohy určí předem. Krátkým mávnutím červeného praporku naznačí dopad dělové střely do prostoru zákopu odporu, dlouhé mávnutí červeného praporku značí střelu do prostoru zákopu posil.

Do průběhu cvičení zasahuje cvičitel co nejméně.

Po provedení cvičení upozorní krátce na chyby, kterých se cvičící dopustili, a vysvětlí, jaké by z nich vzešly následky.

Pak ihned dá cvičení opakovat, aby si mužstvo vštíplо v paměť, jak za podobných okolností jednatí správně.

Cvičitel dbá zvláště, aby bylo dosaženo vzájemné „souhry“ všech členů družstva při postupu zákopem, obsazeným nepřítelem.

Této souhry lze dosáhnouti jen tak, že postup zákopem bude procvičen několikrát (viz P-I-1, čl. 769).

K tomu je ovšem třeba zákopu skutečného a nelze při takovém cvičení značkovat i zákop, jako není možno cvičiti „postup lesem“ na nějaké holé planině.

Také nestačí naznačovat pouze pohyby vrhu, jak bývají často prováděny při technickém výcviku v házení granátů.

K cvičení se velmi dobře hodí dřevěné cvičné granáty, jakých bylo za války všude hojně používáno.

Poznámkou posledního odstavce přičiňuji proto, že řešení podobných situací nastává v boji velmi často a poněvadž zvláště v tomto oboru výcviku se uplatňuje více než jinde pravidlo, že za několik let mírového výcviku mizejí správné představy o skutečném boji a značná část instruktorů, nemajíc dostatek vlastní obrazivosti, vytváří na cvičišťích situace, které nikterak neodpovídají skutečnosti a mohou vzbudit u cvičenců pochybnosti či nazírání falešné, anebo — což je ještě častější a horší — přeměnit živého ducha předpisu v mrtvou šablonu litery.

Štábní kapitán František T r u d:

Příklady metodického výcviku družstva na cvičišti.

Cvičení 4.

PŘIBLIŽOVACÍ POCHOD DRUŽSTVA V PALBĚ PĚCHOTY ZA PODPORY DĚLOSTŘELECTVA A KULOMETŮ.

1. Osnova cvičení.

1. Postup družstva v zástupu a v rojnici.
2. Postup družstva v skupinách a jednotlivě.
3. Využití palby vlastních děl a kulometů k postupu.
4. Způsob postupu přískoky.
5. Povinnosti velitele družstva, velitelů rojů a vojínů.

2. Volba terénu.

Zvolíme přehledný terén, málo zvlněný, na který nepřítel může střílet z velké vzdálenosti. Jest dobře, je-li v směru postupu družstva hojně rozličných tvarů úkrytů, táhnoucích se kolmo i napříč směru postupu.

3. Účel cvičení — objasnění pravidel.

Cím více se přibližujeme k nepříteli, tím se stává postup ne-
snadnější. Nepřítel skrývá a chrání své postavení malými částmi daleko vpředu posunutými. Často mívají s sebou kulomety. Jsou dobře skryty na výhodných místech a střílejí na nás již z velké vzdálenosti, aby na nás upozornily, zdržovaly náš postup, uvedly jej do nepořádku nebo dočasně zadržely.

Na velké vzdálenosti nemůžeme z našich zbraní v družstvu střílet, neboť by palba neměla žádného účinku, zbytečně bychom plýtvali střelivem a zdržovali se v postupu. Máme-li postupovati dále beze ztrát, je často třeba, aby nás podporovaly dalekostřelejší dělostřelectvo a kulomety. Jejich palby využijeme ihned k postupu. Postupujeme přískoky od úkrytu k úkrytu, a to co nejrychleji, aby-
chom nebyli dlouho vystaveni účinné palbě, aniž sami můžeme nepříteli škodit vlastní palbou.

4. Námět (viz náčrt).

Nepřítel ustupuje východním směrem na připravenou pozici 3 km před námi; svůj ústup kryje malými částicemi s kulomety.

Naše rota jde rozčleněna vpřed západním směrem; její postup je podporován dělostřelctvem a kulometnou četou jdoucí s druhým sledem roty za středem čelního sledu.

Naše četa je v čelním sledu roty ve svazku na pravém křídle rozčleněna ve dvou sledech: v 1. sledu: 1. družstvo na kopci, v 2. sledu: 2. družstvo 150 kroků za prvním, 3. družstvo 80 kroků vpravo od druhého (ukáže se v terénu).

Velitel čety jde s čelním družstvem, které je vedoucí.
Spojení:
se sousedy, mezi družstvy, s velitelem čety a roty zrakem a praporky, s dělostřelectvem:

červená raketa: žádost o palbu,

bílá raketa: prodlužte palbu,

s letectvem: letadlo pěchoty jest označeno bílým praporkem.

Naše družstvo je 2. družstvo v zadním sledu čety.

Jeho úkolem je pokračovati v postupu podle vedoucího družstva a zjednatí dotyk s nepřítelem.

Poznámky ke cvičení (které se oznámí cvičícím):

Značkování sousedů: Čelní družstvo a sousední družstva vpravo i vlevo jsou značkována modrými praporky.

Značkování nepřítelů a jeho palby: Nepřátelské kulomety jsou značkovány bílými praporky a několika ranami z pušky. Slabá palba je značkována vztyčením bílého praporku, silnější palba jest značkována máváním praporku.

Značkování vlastní palby: Palba našich kulometů je značkována máváním modrých praporků na místech dopadu.

Palba našeho dělostřelectva je značkována máváním červených praporků na místech dopadu.

5. Organisaace cvičení.

a) Značkování sousedů: viz předešlá cvičení.

b) Značkování nepřítelů, jeho palby a palby kulometů a dělostřelectva postupujících částí obstará 1 desátník a 6 vojinů.

Desátník rozestaví vždy 2 vojiny s rozstupem 50 kroků na okraji lesa (náčrtek).

Jeden značkuje bílým praporkem palbu nepřítelů, druhý modrým praporkem palbu kulometů a červeným praporkem palbu dělostřelectva postupujících částí.

Když se družstvo objeví na kopci, vystřelí první dvojice několik ran z pušky a silně mává bílým praporkem; když družstvo zalehne, ustane a za chvíli opět začne.

Na mé znamení žlutým praporkem značkuje druhý máváním modrého praporku palbu kulometů postupující části; druhý drží jen bílý praporek vztyčený a občas jej schová.

Po prvním přískoku družstva s kopce všichni vystřelí a mávají bílými praporky. Za chvíli začnou mávat druzí červenými praporky; první vztyčí jen bílé praporky, chvílkami je schovávají, chvílkami, když červení nemávají, je opět ukazují.

Když skupiny postupují, zamávají bílými praporky.

6. Vývoj cvičení.

Velitel družstva zpraví vojiny o situaci, úloze čety a družstva, o podpoře kulometů a dělostřelectva a když vedoucí družstvo značkové praporkem jde vpřed, velí. „Směr za mnou, střelecký roj vedoucí, v zástup — v chod!“ a vede družstvo krokem vpřed.

1. fáze.

Cvičitel dá značkovati palbu přípravných kulometů na vedoucí družstvo.

Velitel družstva: Jakmile velitel družstva uslyší palbu vpředu, jde rychle s družstvem vpřed, s počátku zpřímá, pak skrčeně, ulehne s družstvem pod kopec a pozoruje, odkud nepřítel střílí.

Když velitel družstva jde přes kopec, dá cvičitel značkovati přepad nepřátelského kulometu palbou.

Velitel družstva velí: „K zemi!“ Družstvo ulehne na kopci v tom tvaru, v jakém je. Když palba ustala, velitel družstva velí: „Přískokem do úvozu před námi, v rojnici — vpřed!“ Vojín se připraví k přískoku, rychle vstanou a přeběhnou najednou co nejrychleji v hloučcích do úvozu. Protože velitel družstva neurčil místo úderního roje, jde úderný roj vpravo. Všichni se skryjí v úvozu a lopatkou si upravují úkryty; jen velitel družstva opatrně pozoruje.

2. fáze:

Cvičitel oznámí veliteli družstva a dá značkovati tuto situaci: Nepřítel rozprášil čelní družstvo palbou a střílí silně na cestu.

Velitel družstva vyžádá si smluveným znamením (praporkem) podporu těžkých kulometů. Kromě toho pošle písemné (ústní) hlášení veliteli roty: „Čelní družstvo na kopci rozprášeno, nemohu z úvozu na kopci vpřed pro silnou palbu. Žádám o palbu na kulometry na okraji lesa 200 kroků vpravo od silnice.“

(Pokračuje-li v postupu bez žádosti o podporu, je smeten kulometnou palbou; cvičení se přeruší a zahájí se o této chybě rozprava.)

Cvičitel oznámí veliteli družstva a dá značkovati tuto situaci: Kulometná četa zahájila palbu.

Když nepřítel zmírnil palbu, dá velitel družstva povel k postupu: „Přiskokem v rojnicích, střelecký roj za mnou, úderný roj do příkopu za křovím!“. Střelecký roj se nepozorovaně připraví k přiskoku, nikdo se neukazuje. Na povel: „Vpřed!“ střelecký roj současně vyskočí a běží v rojnici za velitelem družstva. Před úkrytem dá velitel družstva znamení k zemi. Vojíní rychle skočí do úkrytu a co nejlépe se schovají nedbajíce pořádku; jen velitel střeleckého roje a střelec s kulometem lehnou si blíže velitele.

Velitel úderného roje vyhlédne si úkryt a když se střelecký roj skryl a palba nepřítele se opět zmírnila, přeběhne jedním přiskokem do příkopu u cesty, kde včasným povelom „K zemi!“ vojíny ukryje v zástupu a pozoruje nepřítele, velitele, sousedy a terén před sebou.

Další postup zastaví cvičitel značkováním zesílení nepřátelské palby. Vojíní si upravují lopatkami úkryty.

3. fáze.

Cvičitel oznámí veliteli družstva tuto situaci: Naše dělostřelectvo zahájilo palbu na celý okraj lesa; nepřátelská palba značně ochabla.

Velitel družstva ihned využije této příležitosti k dlouhému přiskoku přes otevřený terén. Velí: „Až k hromadě hlíny, přiskokem — vpřed!“. Střelecký roj běží v hloučku za velitelem družstva; za ním postupuje úderný roj. Všichni se skryjí za hromadou hlíny a pracují lopatkou; jen velitel družstva a velitelé rojů pozorují, odkud jde palba.

4. fáze.

Cvičitel oznámí veliteli družstva a dá značkovati tuto situaci: Naše palba ochabla, nepřítel zesílil palbu. Velitel družstva velí: „Po skupinkách do strže za střeleckým rojem — vpřed!“. Nejprve provede přiskok přímá obsluha lehkého kulometu s velitelem družstva, pak postupuje druhá skupina střeleckého roje a s ní úderný roj, který postoupí celý příkopem blízko strže a pak na povel velitele roje: „Po skupinkách do strže vpravo od silnice — vpřed!“ umístí se střídavými přiskoky v strži.

5. fáze.

Cvičitel oznámí veliteli družstva a dá značkovati: Nepřítel na okraji lesa asi na 800 m zmírnil palbu. Velitel čtyř vám nařizuje postoupiti vpřed až k aleji a zahájiti palbu z lehkého kulometu.

Velitel družstva velí: „Obsluha lehkého kulometu za mnou k lomu na kopečku, připravit k palbě, úderný roj jednotlivě k aleji — vpřed!“.

Velitel střeleckého roje leze za velitelem příkopem vpřed a když

našel vhodné místo, dá znamení střelci, který si ulehne vpravo od velitele, který mu nepozorovaně sejme lehký kulomet s nosítek a postaví jej na zemi. Zatím doběhne nabíječ, ulehne vpravo od střelce a připraví pás s náboji; kulomet se nabije. Velitel a nabíječ upraví lopatkou stanoviště k palbě. Pomocníci zůstanou v úkrytu.

Velitel úderného roje velí: „Až k aleji za mnou, střídavě, jednotlivě — vpřed!“. Každý voják si zvolí nejbližší úkryt a když první se po přískoku skryl, vykoná přískok 3., 2., 4., 6. atd. Když jsou všichni na místě, upraví si podložku pro pušky a úkryt pro ležícího střelce (značkují zabodnutím lopatky do země).

Velitel družstva dá povel k palbě: „K palbě na kulomet na okraji lesa, tři kroky vpravo od cesty, 600 — malé dávky — zvolna palit!“. Údernému roji velí postoupiti vpřed.

7. Rozprava.

Jestliže se cvičení nedaří a vojín si dopouští četných chyb, zastavíme cvičení po každé fázi, vytkneme v rozpravě chyby a dáme tentýž případ provést znovu. Každý případ můžeme opakovat třeba dvakrát, třikrát, až je proveden úplně bez chyby. Opakujeme tedy cvičení jako když cvičíme na rámě zbraň nebo jiná pořadová cvičení. To je nejlepší způsob.

Jestliže se však cvičení děje bez velkých chyb, vystřídáme jen cvičící a vykonáme celkovou rozpravu až po provedení všech případů. To bývá zpravidla možné, když se totéž cvičení opakuje v jiném terénu. Jinak tento způsob nedoporučuji pro nováčky.

a) Postup družstva v zástupu a v rojnici.

Cvičitel: V kterých tvarech postupovalo družstvo v palbě kulometů a pěchoty?

Cvičící: S počátku šlo celé družstvo v zástupu a ulehlo v rojnici. Pak se rozčlenilo v roje, které byly buď v zástupech nebo v rojnicích. Ke konci postupovalo družstvo v malých skupinkách a jednotlivě.

Cvičitel k veliteli družstva: Proč jste měnil tvar družstva za postupu?

Velitel družstva: Měnil jsem tvar družstva proto, že jsem byl k tomu přinucen palbou a terénem.

Dokud palba nebyla tak silná a nepřítel střílel z velké vzdálenosti, postupoval jsem s celým družstvem najednou a v rojích, které se mohly dobře ukrýti. Když nepřítel palbu zesílil, postupoval jsem v skupinkách a jednotlivě.

Tvar družstva měnil jsem podle terénu. V odkrytém terénu bez úkrytů šlo družstvo v rojnicích, v úkrytu šlo v zástupu, aby úkrytu mohlo dobře využít. Při zastavení zaujalo takový tvar, jaký byl úkryt. Když byly úkryty pro celé družstvo malé, rozdělilo se v roje. Ty se umístily buď v rojnici nebo zástupu podle úkrytu.

Cvičitel: Jak se rozvinuli vojín v rojnici nebo v rojnici?

Střelecký roj se rozvinul za velitelem družstva, úderný roj šel vpravo; mohl však také jít vlevo nebo rozdělit se na obě strany od střeleckého roje. To závisí na rozkazu a terénu. Je však dobře, když zůstanou roje pohromadě, protože je velitel může dobře ovládat. Vojín neměli v rojnici pravidelných míst, jen nabíječ byl vždy po pravé straně střelce.

Velitel družstva a velitelé rojů byli při zastavení většinou v rojnici; za postupu byli vpředu, aby mohli naznačovat směr a předcházeti příkladem. Velitel družstva šel se střeleckým rojem.

Cvičitel: Jak se rozestavili vojín v rojnici?

Cvičící: Vojín měli mezi sebou mezery; tím ztěžovali ne-

příteli pozorování a zamíření, takže nebyli tak ohroženi palbou a při zastavení mohli lépe využít malých úkrytů v terénu.

Cvičitel dodává: Čím větší jsou mezery, tím menší jsou ztráty, avšak tím ztěžuje se vedení a jest nebezpečí, že se družstvo roztrhne a rozptýlí.

Rozstup 5—6 kroků je nejvhodnější; v takovém tvaru nelze vojiny snadno zasáhnouti a velitel může je dobře vésti; při malé hloubce zaujímá družstvo prostor asi 35—40 kroků do šířky.

Cvičitel: Byly rojnice vyřízeny v jedné linii a mezi vojiny všude stejné rozstupy za postupu a při zastavení?

Cvičící: Rojnice nebyly vyřízeny ani za postupu, ani při zastavení. Když šly vpřed, povstal nepravidelný hlouček, neboť každý se snažil být co nejdříve v úkrytu a všichni nedovedli stejně utíkat. Při zastavení lehli si vojíni tak, aby byli všichni ukryti. Také rozstupy nebyly všude stejné; při zastavení se dodržovaly jen tak, jak to dovoloval terén.

Avšak za postupu velitelé i vojíni dbali, aby se příliš neshlukovali, zvláště kolem samostřilu a neprozradili ho; při zastavení využili jen těch úkrytů, které byly v jejich přímé blízkosti.

Cvičitel: Který tvar je k postupu vhodnější, zástup nebo rojnice?

Cvičící a cvičitel: V palbě pěchoty jsou, pokud se zranitelnosti týče, všechny tvary špatné. Střely létají zvláště na blízké vzdálenosti od nepřítele se všech stran, takže nelze přesně rozpoznati, s které strany přilétá jich více. Jde-li však většina střel s boku nebo jen s boku, máme menší ztráty v zástupech, zvláště tehdy, když jsou mezi vojiny větší vzdálenosti, neboť snop kulometných střel je hluboký, ale úzký. Létá-li však většina střel zepředu, máme větší ztráty v zástupu než v rojnici.

Těž s jině stránky mají oba tvary své výhody a nevýhody.

V rojnici se cítí vojíni bezpečnější, neboť se vidí, lépe zachovávají spojení, mohou dobře využít i malých úkrytů a okamžitě zahájit všichni palbu. Ale jsou za postupu na větší vzdálenost viditelní, nesnadno se ovládají a s únavou postupují, neboť si každý musí razit cestu vpřed jakoukoli cestou; rojnice velmi nesnadno mění směr.

Zástup je méně viditelný a pohyblivější, neboť vojíni mohou lépe využít snadné a skryté cesty k postupu, velitel lépe může vojiny ovládati a rychle změnit směr v kteroukoli stranu; soudržnost a pořádek družstva jest lepší. Jeho nevýhodou je, že vojíni nemohou ihned zahájit palbu a při vyrážení z úkrytu zůstávají pozadu, čímž se družstvo roztrhává. Proto vyrazíme většinou v rojnici najednou a pak se uspořádáme v zástup. Příklad, kdy vojíni v zástupu byli zasaženi jednou střelou, se ve válce snad vůbec nepřihořel.

Cvičitel shrnuje: Proto na velkou vzdálenost od nepřítele, dokud nemůžeme stříleti, postupujeme v zástupech, neboť záleží především na tom, abychom postupovali nepozorovaně, co nejrychleji a bez únavy, abychom zachovali pořádek a mohli rychle změnit směr v kteroukoli stranu, jak to situace bude vyžadovati.

Na blízkou vzdálenost od nepřítele postupujeme v palbě pěchoty, dokud nestřílíme, buď v zástupu nebo v rojnici, podle terénu a směru nepřátelské palby. Protože jsou ztráty asi stejné a záleží nám zvláště na rychlém a spořádaném postupu, postupujeme co nejdéle v zástupech. Obvykle jen přední sledy bývají

v rojnicích, aby neutrpěly při překvapující palbě tak velké ztráty a mohly ihned bez pohybu zahájit palbu.

Ponecháme-li vojíny v zástupech, zabráníme jim také předčasně střeliti. Vojíni ze strachu střelí obyčejně příliš brzy.

b) **Postup družstva v skupinách a jednotlivě.**

Cvičitel: Jak postupovalo družstvo v silné palbě na malou vzdálenost od nepřítele?

Cvičící: Roje šly v skupinkách a jednotlivě od úkrytu k úkrytu přímo před sebe, protože by velké skupinky připoutaly na sebe palbu. Postup skupinek a jednotlivců byl nepravidelný; každá skupinka vyskočila tehdy, až byla skupinka před ní v úkrytu. Skupinky vyskakovaly z rozličných míst, takže nepřítel nevěděl, která bude postupovati.

Cvičitel: Jak se chránili vojíni za postupu a při zastavení proti palbě?

Cvičící: Za postupu a při zastavení využívali vojíni i těch nejmenších úkrytů (jamek, strží, hromádek hlíny atd.). Avšak neskrývali se za křovím, neboť na taková místa rád nepřítel střelí. Při zastavení nelehali si na místa osvětlená sluncem, nenazdvihovali hlav, vše blýskající bylo ukryto.

Když postupovali jednotlivě, využilo několik z nich za sebou příkopu k postupu, protože byl hluboký a dobře skryt před pozorováním. Avšak úderníci postupovali rozličnými cestami, protože malé hromádky nebyly tak dobrým úkrytem a bylo vidět, kudy vojíni postupují. Kdyby postupovali všichni touž cestou, nepřítel by se na jednu hromádku zastřílel a postupně by vojíny smetl.

c) **Využití palby vlastního dělostřelectva a kulometu k postupu.**

Cvičitel: Kdy zastavilo družstvo postup?

Cvičící: Vojíni se zastavili, jakmile palba nepřítele je počala vážně ohrožovati nebo když nepřítel zesílil palbu. Vojíni ulehli ihned v tom tvaru, v jakém právě byli, a když palba přešla, skočili nebo dolezli do nejbližšího úkrytu.

Cvičitel: Kdy vojíni pokračovali v postupu?

Cvičící: Vojíni šli vpřed, jakmile nepřítel zeslabil nebo zastavil palbu. To bylo zvláště tehdy, když naše dělostřelectvo a kulomety zahájily na něho palbu.

Cvičitel dodává: Těchto okamžiků, kdy se nepřítel skrývá a nemůže tak přesně mířiti, musí být ihned využito; často celé družstvo může v blízkosti nepřítele postoupit najednou. Také poruchy stroje a nabíjení znemožňují nepříteli nepřetržitě střeliti; této přestávky je nutno rovněž ihned využiti. Každá střela, která padne na nepřítele, je pro vojíny rozkazem jíti vpřed.

Někdy ovšem nemůžeme rozpoznat přesně účinek palby, neboť je palba stále stejně silná.

Tehdy nečekáme, až se palba zmírní nebo až nastane vhodný okamžik; kdo by vždy dlouho čekal, nedostal by se dopředu. Jeho vůle a snaha postoupit musí ho vésti k tomu, aby se připravil a rychle s překvapením se hnál vpřed.

d) **Způsob postupu. — Postup přískoky.**

Cvičitel: Jak rychle šlo družstvo vpřed?

Cvičící: Dokud nikdo nestřílel, šlo družstvo volným krokem. V palbě pěchoty se přemísťovalo od úkrytu k úkrytu přískoky, a to klusem, během i plížením, aby bylo vidět co nejkratší dobu a nebylo dlouho vystaveno palbě. Když se vojíni pohybovali v úkrytu, šli

krokem nebo volným klusem, aby se zbytečně neunavili. Lezením přemísťovali se jen na krátkou vzdálenost, když se chtěli lépe úkryt nebo dosíci dobrého výhledu a výstřelu.

Cvičitel dodává: Dlouhé lezení vyžaduje mnoho času a síly; rychlý skok je i v otevřeném terénu mnohem lepší. Nikdy nelezeme zpět, vždy si včas lehneme a dolezeme kupředu.

Cvičitel: Jak dlouhé byly přískoky?

Cvičící: Přískoky byly rozličné velké: 20, 50, 80, 100 kroků. S počátku byli delší, později kratší.

Cvičitel dodává: To závisí na tom, jak jsou vojíní odvážní a silní, jak daleko byli od nepřítele, jak je bylo vidět, jak daleko byl úkryt a zvláště, jaký byl účinek palby.

Dokud nemůžeme střílet, vždy se snažíme postoupiti co nejrychleji a nejdále vpřed. Aby se vojíní příliš neunavili a nerozptýlili, je nutno vykonati za přískoku v úkrytu zastávky. Obyčejně nemá přískok se vztyčením a lehnutím trvati déle jak 5—6 vteřin.

Cvičitel: Který roj postupoval obyčejně napřed?

Cvičící: Za přískoku postupoval vpředu obyčejně roj střelecký, neboť terén byl přehledný, nepřítel se již prozradil a byl ostřelován těžkými kulomety. Nemohl tedy lehký kulomet býti překvapen nepřítelem. Snažil se dostat co nejdále kupředu, aby mohl co nejdříve zahájit palbu a usnadnit postup úderníkům i částem vzadu, zvláště těžkým kulometům.

Cvičitel: Co dělali vojíní při zastavení?

Cvičící: Jakmile se vojíní v úkrytu zastavili, ihned pracovali skrytě lopatkou, aby se chránili proti účinkům palby a usnadnili postup dalším částem. Později, před palbou, upravovali své stanoviště, aby mohli lépe střílet.

Střelec s velitelem a nabíječem upravili nejprve místo pro lehký kulomet, aby jej mohli pevně postavit a pohodlně z něho střílet, pak rozšířili místo pro schránky a nabíječe. Stanoviště bylo jen tak hluboké, aby jim ukrylo hlavu.

Úderníci si zřídili opěru pro pušku a zakopávali se nepozorovaně tak, aby měli ukrytu hlavu.

Cvičitel dodává: Při tom neustále, zvláště velitelé, musejí pozorovati nepřítele a sousedy. Jakmile vojíní uslyší povel vpřed nebo se naskytne vhodná příležitost k postupu, ihned jdou dále.

Zakopáváním nesmí trpěti ani postup, ani palba.

Cvičitel: Proč jste nepodporoval svůj postup palbou?

Velitel družstva: S počátku nevěděl jsem dobře, kde je nepřítel, a když jsem ho zjistil, byl asi 1 km daleko. Nevím-li dobře, kde je nepřítel, nebo je-li tak daleko, nestřílím, protože by palba neměla žádného účinku, ani mravního, ani hmotného. Kromě toho by nás jen prozrazovala, zpožďovala v postupu a zbavila nás střeliva, které potřebujeme v dalším boji. Na takové vzdálenosti střílí jen těžký kulomet. Mou povinností je využít jeho palby co nejvíce.

Cvičitel: Proč jste střílel ke konci postupu?

Velitel družstva: Nepřítel byl jen 600 kroků daleko, takže jsem mohl počítati s účinkem. Palbou jsem přinutil nepřítele aspoň se skrýt a nepřesně mířit, upoutal jsem ho na sebe a usnadnil tak postup zadním částem.

Úderníci ještě nestříleli, neboť by mnoho nepříteli neuškodili, unavili by se a vystříleli zbytečně mnoho nábojů, které se tak nese snadno doplňují.

e) Povinnosti velitele družstva a vojinů.

Cvičitel: Které povinnosti má velitel družstva za přibližovacího pochodu v palbě?

Velitel družstva: Velitel družstva musí se starat, aby zacoval směr a pokud lze rychlý a spořádaný postup beze ztrát. Proto musí naznačiti vojinům úkryt, kam se mají přemístiti, neb aspoň směr a vzdálenost, určití si cestu k němu, po případě místo zastávky za přískoku, vhodný tvar a vhodnou dobu k přískoku; dáti včas povel k přískoku, aby se mohl lehký kulomet připravit a všichni rázem vyskočit; povelom neb osobním příkladem naznačit dobu a způsob přískoku a dáti včas povel k zemi, aby se vojíni nemusili vraceti zpět do úkrytu. Pozorovat nepřitele, sousedy a velitele.

Vystříhá se čtených znamení paží a píšťalkou, aby na sebe nepřitele neupozorňoval.

Cvičitel: Které jsou povinnosti vojinů?

Vojíni: Vojíni se musejí na povel „přískokem“ nepozorovaně připravit k přískoku, pozorovat velitele; pak rychle vyskočit, běžet za velitelem a na jeho znamení rychle ulehnout a teprve potom ležením opravit úkryt.

Postupují-li v skupinkách a jednotlivě, musí každý před přískokem věděti kam, kudy, kdy a jak se přemístiti. Vystříhají se nakupení v úkrytech a dbají, aby současně neběželo jich více jak dva najednou.

8. Poučení.

Přibližuje-li se družstvo v nepřátelské palbě, pohybuje se pokud možná nejdéle celé najednou, buď v zástupu nebo v rojnici, aby velitel družstva mohl řídití jeho spořádaný postup beze ztrát. Tvar družstva závisí na směru palby a terénu; protože jsou všechny tvary v palbě špatné, je lépe postupovati co nejdéle v zástupu, neboť velitel může lépe zajistit spořádaný postup a lépe využít terénu.

Je-li nepřátelská palba příliš mocná, přibližuje se družstvo přískoky v rojnicích, skupinkách i jednotlivě. Tímto postupem však se vymyká družstvo z rukou velitele, a proto ho užijeme jen v krajní nutnosti.

Aby velitel družstva a velitelé rojů zachovali směr postupu a mohli zase vojiny ovládnouti, musejí jim vždy určití vzdálenější místo, kterého mají dosíci.

Za přibližování družstvo nestřílí ze svých zbraní, ale je podporováno dělostřelectvem a těžkými kulomety. Má-li se dostat beze ztrát vpřed, musí využít každého dopadu střely nebo skupiny střel k postupu.

Výbuch granátu v nepřátelském postavení je signálem vpřed.

Přibližování v palbě má se dít rychle, ale tak, aby se vojíni neunavili a byli schopni boje. V úkrytech jde se krokem, přes větší ohrožená místa nepravidelnými, ale co nejdelšími přískoky v poklusu. Na kratičké vzdálenosti se můžeme plížit.

Úlohou velitele družstva je dovésti družstvo přesně na určené místo a beze ztrát.

Úlohou vojinů je stále pozorovati velitele, pozorně a hbitě vykonávati jeho povely.

(Pokračování.)